

**Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹
od 01. juli do 30. septembar 2024. godine**

➤ **Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Založno pravo	Hipoteka	Utvrđivanjem ništavosti pravnih osnova za zasnivanje založnog prava, otpao je pravni osnov za zasnivanje založnog prava na nekretninama založnog dužnika, kao jedan od uslova za sticanje založnog prava, pa drugi uslov – uknjižba založnog prava, koji se tiče načina sticanja založnog prava, sam po sebi (bez postojanja pravnog osnova) ne proizvodi pravno dejstvo, pa se radi o „golom upisu“ založnog prava koji ne daje osnov za ostvarivanje prava koja pripadaju hipotekarnom povjeriocu.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 128678 24 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Naknada nematerijalne štete	Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	U sporovima u kojima je zakonom propisana obaveza oštećenom za obraćanje nadležnom organu za mirno rješavanje spora, kod odlučivanja o osnovanosti prigovora zastajevanja potraživanja Sud treba cijeliti vrijeme kada se oštećeni obratio nadležnom organu. Ovo iz razloga jer se zastarjevanje prekida podizanjem tužbe, kao i svakom preduzetom radnjom protiv dužnika pred Sudom ili drugim nadležnim organom u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja, u skladu sa članom 388. Zakona o obligacionim odnosima.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 044859 24 Gž
Naknada materijalne štete	Obična šteta	U situaciji kada je tužilac svoj tužbeni zahtjev konačno opredijelio potražujući naknadu troškova popravke vozila, onda je prvostepeni sud pravilno zaključio da je tužilac, popravkom oštećenog vozila, uspostavio prijašnje stanje, zbog čega je (prvobitno) nenovčana materijalna šteta (oštećeni i/ili uništeni dijelovi na vozilu) prerasla u novčano potraživanje (trošak konkretne popravke) čija se vrijednost određuje prema cijenama u vrijeme učinjenih stvarnih izdataka tj. u vrijeme popravke stvari. Pa s obzirom da u tom	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 127927 24 Gž 2

¹ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

		slučaju, smanjenje imovine tužitelja više nije izraženo u oštećenom ili uništenom predmetu koje treba popraviti ili zamijeniti, nego se ogleda u izdavanju određene količine novca koju je tužilac zaista i dao/platio autoservisu ili automehaničaru za potrebe saniranja štete, tada tužitelj ostvaruje pravo na povrat plaćenog.	
Naknada materijalne štete	Obična šteta	Afekcijska cijena (praetium affectionis) posebna je subjektivna vrijednost stvari koja nije procjenjiva objektivnim mjerilima, već se pri procjeni uzima u obzir vrijednost koju određena stvar ima samo za određeni subjekt, bez obzira na njezinu prometnu vrijednost i njezinu vezu s drugim objektima.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 603003 24 Rev
Naknada materijalne štete	Pravo lica koje je poginuli izdržavao	Pojam redovitog pomaganja podrazumijeva materijalno pridonosenje koje je stalno i koje ima karakter pomoći uzdržavanju, bez obzira da li osoba kojoj se pomaže prema Obiteljskom zakonu F BiH ima pravo na to uzdržavanje ili ne.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O P 193719 24 Rev
Odgovornost za štetu	Odgovornost za štetu	Zakonodavac je postavio jasnu distinkciju između djelatnosti izgradnje i rekonstrukcije puteva koje su u osnovi u nadležnosti Odjeljenja za javne poslove (osim ako nisu odlukom Skupštine povjerene javnom preduzeću) i djelatnosti održavanja puteva koja je u nadležnosti javnog preduzeća, a što svakako obuhvata i odgovornost za štetu prouzrokovanu trećim licima.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O P 138499 23 Gž
Odgovornost za štetu	Odgovornost pravnog lica za štetu	Organ koji postupa u okviru njegovih zakonskih ovlaštenja, svoje nadležnosti, ne može biti odgovoran za pogrešno pravno tumačenje zakonske norme, a primjena neodgovarajuće zakonske norme, sama po sebi, nije povreda dužnosti u vršenju funkcije državnog organa, pa nema zakonskih uslova za naknadu štete.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 206376 24 Rev
Odgovornost za štetu	Odgovornost pravnog lica za štetu	U slučaju zloupotrebe privrednog društva za nezakonite ili prevarne ciljeve, zakonom je propisan izuzetak od pravila da društvo za obaveze prema povjericima odgovara imovinom društva, pa tada član društva sam ili solidarno sa drugim članovima tog društva, odgovara za obaveze društva svojom imovinom.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 099848 23 Rev
Odgovornost za štetu	Odgovornost pravnog lica za štetu	Pravno lice ne odgovara za štetu ako se ne dokaže uzročna veza između protivpravne radnje njegovog radnika i štetne posljedice.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 O Ps 038360 23 Rev

Obligacioni odnosi	Obligacije (obaveze)	Račun je jednostrana isprava kojom povjerilac poziva dužnika na ispunjenje novčane obaveze, pa u slučaju kada dužnik ospori postojanje te obaveze, povjerilac mora dokazati da je on prema dužniku ispunio svoju ugovornu obavezu, jer tek tada može od dužnika osnovano zahtijevati ispunjenje njegove novčane obaveze.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O Ps 213210 23 Rev
Osiguranje	Osiguranje imovine	Ugovorne strane mogu ugovoriti od kada će ugovor proizvoditi svoj učinak pa tako i ugovoriti da početak trajanja osiguranja označen u polici važi samo pod uslovom da je premija plaćena kako je ugovoreno, a u protivnom ako je plaćena sa zakašnjenjem tada prvog dana koji slijedi danu u kojem je plaćena premija, kako je to ugovoreno u Općim i posebnim uvjetima osiguranja kao sastavnim dijelom ugovora o osiguranju.	Vrhovni sud Federacije BiH 30 O P 101471 24 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Subjektivni rok od tri godine za naknadu štete počinje teći od dana kada je oštećeni doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo, a ne od momenta kada je oštećeni saznao za sve bitne elemente od kojih zavisi visina odnosno obim štete.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O P 117760 23 Rev
Ugovori	Ugovor o građenju	Višak izvedenih radova, u pogledu obima i količine, koji je rezultat nepredviđenih okolnosti (usljed teže prirode zemljišta i pojave podzemnih voda), ima karakter nepredviđenih radova.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 139750 23 Rev
Zaključivanje ugovora	Odgovornost u vezi sa obavezom zaključenja ugovora	Kada je tužitelj, postupajući u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima u postupku javne nabavke robe, dodijelio ugovor tuženom, kao najpovoljnijem ponuđaču, a tuženi, iako je po zakonu bio obavezan, bez osnovanog razloga odbio zaključenje takvog ugovora, te na taj način povrijedio odredbu člana 72. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, u odnosu na istog su ispunjeni uslovi za naknadu štete, a sve saglasno odredbi člana 183. Zakona o obligacionim odnosima.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O Ps 146785 24 PŽ
NASLJEDNO PRAVO			
Ostavinski postupak	Nasljednikovi zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju	Nasljednička tužba (hereditas petitio) je moguća samo između osoba koje se spore o pravu nasljeđa, od kojih jedna ističe svoje jednako ili jače pravo nasljedstva prema osobi koja posjed prava stvari ostavine također temelji na pravu nasljeđa. Postoji kondemnatorna tužba koja se odnosi na predaju stvari i tužba o nasljednom pravu, koja se sastoji u zahtjevu za utvrđenje da tužiocu pripada pravo nasljedstva.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 102711 24 Rev
PORODIČNO PRAVO			

Izdržavanje	Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	Sud odlukom obavezuje na plaćanje izdržavanja malodobne djece počev od utuženja, a ne od presuđenja. Okolnost da je obveznik izdržavanja u dijelu vremena za koje je utvrđena obaveza izdržavanja samostalno snosio troškove izdržavanja jer su djece boravila kod njega, nema uticaja na momenat početka obaveze plaćanja, već se tome može prigovarati u postupku izvršenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 353049 24 Rev
Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna a stečevina	Bračni supružnik koji je učestvovao samo u dovršetku izgradnje građevinskog objekta koji je pretežno izgradio drugi bračni supružnik prije zaključenja braka, ima pravo na novčanu naknadu srazmjerno svom učešću u dovršenju gradnje objekta, a ne pravo na odgovarajući suvlasnički dio.	Vrhovni sud Republike Srpske 79 O P 003925 23 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Privredno pravo	Stečaj	Da bi sud, na prijedlog dužnika ili povjerioca, odredio otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, kumulativno moraju biti ispunjenja tri uslova: a) da na strani predlagača postoji pravni interes za otvaranje stečaja, b) da je stečajni dužnik platežno nesposoban (60 dana neprekidno ne izmiruje dospjele obaveze ili mu je 60 dana neprekidno blokiran račun) i c) da se iz stečajne imovine mogu namiriti troškovi stečajnog postupka.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 O St 015341 24 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Sama činjenica, da je pravosnažnom presudom utvrđen nezakonit prestanak radnog odnosa iz formalno pravnih nedostataka, nije smetnja da se odbije zahtjev za reintegraciju radnika, ako sud utvrdi da postoji osnov za prestanak radnog odnosa, u smislu odredaba člana 195. stav 2. Zakona o radu.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 O Rs 075407 24 Rev
Otkaz ugovora o radu	Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	Da bi se pozivom na odredbu člana 179. stav 1. tačka 3. Zakona o radu radniku dao otkaz ugovora o radu, poslodavac mora dokazati da je ispunjen jedan od uslova, ili da je usljed tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena prestane potreba za obavljanjem određenog posla ili da je došlo do smanjenja obima posla, uz istovremeno ispunjavanje drugog kumulativnog uslova, uslova da ne može radniku obezbjediti drugi posao.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 338772 24 Rev
Zaštita radnika	Rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa	Kada poslodavac nije u zakonom propisanom roku od 30 dana odlučio o zahtjevu za zaštitu prava, niti su radnici u propisanom roku u daljih 90 dana ustali tužbom, pa poslodavac naknado odluči o zahtjevu za zaštitu prava (prigovoru radnika), radnik nije prekludiran u svom pravu da protiv te odluke u daljem propisanom roku podnese tužbu (90 dana).	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Rs 105132 23 Rev

RADNO PRAVO	Kolektivni ugovori	Sporazum zaključen između poslodavca i zaposlenika, kojim je poslodavac preuzeo obavezu isplate toplog obroka i regresa u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora, ne prestaje da važi samom činjenicom da je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da Kolektivni ugovor ne obavezuje poslodavca.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 615914 23 Rev
AUTORSKO PRAVO			
Pravo industrijske svojine	Žig	U situaciji kada tužitelj nije dokazao da su osobe koje su radile na izradi spornog znaka kao autorskog djela bili uposlenici kod njega u trenutku izrade predmetnog spornog znaka to tužitelju ne pripada pravna zaštita.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O Ps 142803 24 Pž
ZAŠTITA OD KLEVETE	Izuzeci od odgovornosti za klevetu	Tužiteljica obavljanjem dužnosti/funkcije ravnateljice javne ustanove ima status javne ličnosti, zbog čega je podložna dodatnoj dozi kritike u domenu svog rada.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O P 139635 24 Gž

➤ **Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Troškovi postupka	Troškovi svjedočenja	Svjedok ne gubi pravo naknadno zahtijevati troškove svjedočenja ukoliko je Sud propustio da ga u skladu sa članom 113. stv. 2. ZPP-a upozori da ovo pravo gubi ukoliko zahtjev ne postavi odmah nakon saslušanja.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 043736 24 Gž
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	U situaciji kada je mjesna nadležnost ugovorena između povjerioca i dužnika ona se može protegnuti i na novog povjerioca – prijemnika na kojeg je tražbina cedirana.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 1083175 24 R

Opće odredbe	Punomoćnici	Kada je tužitelj obaviješten da lice koje je potpisalo narudžbenicu nije punomoćnik koji u ime tuženog može zaključiti ugovor o prodaji, a tužitelj nije naknadno tražio odobrenje za ranije zaključeni ugovor od neovlaštenog punomoćnika, proizilazi da ugovor za tužnog nije ni nastao.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Mals 819719 23 Rev
Tužba	Tužba za utvrđenje	Ako zakon izričito dopušta određenu tužbu radi utvrđenja, sud je dužan samo ispitati jesu li ispunjene zakonom propisane pretpostavke za tužbu, odnosno da li je sadržaj deklaratornog tužbenog zahtjeva takav da se njime traži utvrđenje zakonom dopuštenog sadržaja i da li je tužitelj dokazao pravni interes za pravnu zaštitu deklaratornom tužbom.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O P 148262 24 Gž
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Pogrešna primjena materijalnog prava, nije razlog da se dozvoli revizija u sporu čija vrijednost je ispod imovinskog cenzusa propisanog članom 237. stav 2. ZPP, ukoliko takav slučaj nije od značaja za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, shodno odredbama člana 237. stav 3. i 4. ZPP.	Vrhovni sud Republike Srpske 82 O Rs 028835 24 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Kada zahtjev iz tužbe, sadrži novčano i nenovčano potraživanje, a vrijednost niti jednog od ovih zahtjeva ne prelazi imovinski cenzus propisan odredbama član 237. stav 2. ZPP, nema uslova da se revizija dozvoli u smislu odredaba člana 237. stav 2. ZPP, jer se vrijednosti ovih zahtjeva ne zbrajaju.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O Rs 073903 24 Rev
IZVRŠNI POSTUPAK			
Prigovor	Prigovor trećeg lica	Odredbom člana 50. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, sudija pojedinac je ovlašten da odlučuje o prigovorima trećeg lica čija osnovanost se dokazuje javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 I 047947 24 I
Prigovor	Prigovor trećeg lica	Sudija pojedinac u izvršnom postupku odlučuje o prigovoru trećeg lica budući da je treće lice opravdaost prigovora dokazalo javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave. Navedeno u skladu sa članom 50. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03).	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 I 047947 24 I

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšti dio			
Kazne	Produženo krivično djelo	Kod produženog krivičnog djela koje se tretira kao jedno djelo mjerodavno je vrijeme izvršenja posljednje krivičnopravne radnje koja ulazi u sastav produženog krivičnog djela.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 122615 24 Kž
Krivnja	Uračunljivost/N euračunljivost	Kada se na glavnom pretresu ukaže izvjesnim da je protupravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti, a tužilac ne postupi po zakonskoj obavezi i izmjeni optužni akt, sud neće pogriješiti da u tom slučaju donese oslobađujuć presudu po osnovu tačke b) člana 284 ZKP BiH.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 046384 24 Kž 4
Elementi nužne odbrane	Istovremeni ili direktno predstojeći napad	Kada je optuženi oštećenju zadnje dvije povrede, od kojih je jedna od njih - povreda glave bila smrtonosna zadao dok je oštećena bila u ležećem položaju, kada nije bila sposobna da uzvraća udarce i kada je njen napad bio prestao, onda se navedene radnje optuženog ne mogu smatrati postupanjem u nužnoj odbrani zbog postojanja prethodnog protivpravnog napada oštećene na optuženog, s obzirom daje za postojanje nužne odbrane u smislu člana 26. stav 2. KZ FBiH pored protivpravnosti napada, potrebno još i da je napad istovremen ili direktno predstojeći.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 023571 24 Kž 7
Odgovornost pravnih osoba	Osnov i granice odgovornosti pravne osobe	Članom 128. KZ FBiH, je propisano da za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovara pravna osoba, između ostalog, kada smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravne osobe (tačka a), pa kada optužnica ne sadrži naznaku da smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih organa pravne osobe, nego sadrži navode da odgovornost pravne osobe proizilazi iz naloga N.A. kao rukovodećeg organa pravne osobe, niti sadrži navode da je N.A. postupao u ime, za račun ili u korist pravne osobe, to ima za posljedicu da optužni akt ne sadrži činjenice i okolnosti koje predstavljaju materijalni osnov odgovornosti pravne osobe, usljed čega je optužena pravna osoba oslobođena od optužbe na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 016546 23 Kžk
Posebni dio			

KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Porezna utaja	Kada su u pitanju pravne osobe kao poreski obveznici, počilac krivičnog djela – Poreska utaja – iz člana 267. stav 1. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je lice u pravnom licu koje postupa u ime pravnog lica, odnosno najčešće je to odgovorno lice u pravnom licu, a pojam odgovornog lica u pravnom licu propisan je članom 2. Zakona o preduzećima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 152387 24 Kž
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Zloupotreba položaja ili ovlasti	Kako se kod kaznenog djela Zloupotreba položaja ili ovlasti kao bitno obilježje pojavljuje svojstvo počinitelja kao službene osobe (delicta propria), odlučne činjenice koje se odnose na svojstvo optuženog kao službene osobe, ne mogu se zasnivati na zakonskim ili podzakonskim propisima koji se uređuje oblast prostornog planiranja i građenja u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, nego je za utvrđivanje tog svojstva odlučujuća odredba članka 2. stavak 3. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kojom je u općem dijelu, u okviru „osnovnih pojmova“, definiran pojam službene osobe, koji je jedini mjerodavan za utvrđivanje tog svojstva počinitelja kada su u pitanju sva kaznena djela iz Glave XXXI- kaznena djela podmićivanja i kaznena djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 134856 24 Kž
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Povreda slobode odlučivanja birača	Krivično djelo Povreda slobode odlučivanja birača može se izvršiti samo da direktnim umišljajem, tako da krivica učinioca postoji samo ako je bio svjestan da svojim radnjama, u konkretnom slučaju podmićivanjem kao jednom od alternativno propisanih radnji, utiče na slobodu opredjeljenja birača na izborima i ako je htio postizanje određene posljedice njegovim učinjenjem, u konkretnom slučaju glasanje za pojedinog kandidata, odnosno, da je njegov umišljaj u tom smislu subjektivno bio usmjeren na glasanje s namjerom da pojedinom kandidatu prikupi glasove. Navedeno čini subjektivnu stranu krivičnog djela što je, pored objektivnih obilježja koja se ogledaju u radnji izvršenja i posljedici, uslov za njegovo postojanje, pa u činjeničnoj osnovici izreke presude u smislu odredbe člana 285. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, trebaju biti sadržane činjenice i okolnosti koje se odnose na subjektivnu stranu postupanja učinioca djela (iz kojih jasno i nedvosmisleno proizilazi direktni umišljaj sa svim njegovim komponentama).	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 133994 23 Kž
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Ugrožavanje javnog prometa	Kada činjenični opis optužnice, pravno kvalificiran kao Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa iz člana 336. stav 2. u vezi sa krivičnim djelom Ugrožavanje javnog prometa iz člana 332. stav 1. KZ FBiH, ne sadrži navode o ugrožavanju javnog prometa (kojim se dovodi u opasnost život ljudi ili imovina većeg obima) kao posljedici tog (osnovnog) krivičnog djela, odnosno, navode o tom njegovom bitnom obilježju, onda opisano krivično	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 K 003162 24 Kžk

		djelo nije krivično djelo za koje se optuženi tereti optužnicom jer ne sadrži sva njegova bitna obilježja propisana zakonom.	
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Krivotvorenje isprave	Pod lažnom ispravom podrazumijeva se isprava koju nije izdao onaj ko je u njoj označen kao izdavalatelj, pri čemu je irelevantno da li je sadržaj isprave istinit ili nije, a pod preinačenom pravom ispravom, isprava kod koje je neovlašteno izmijenjen njen prvobitni sadržaj u odnosu na pravno relevantne činjenice, pa kako u činjeničnom opisu djela u optužnici, nije navedeno da su na ispravama za koje se optuženi tereti da ih je nabavio i upotrijebio kao prave, kao izdavalatji tih isprava označena lica koja te isprave nisu izdala, odnosno, daje neko izmijenio njihov prvobitni sadržaj u pogledu pravno relevantnih činjenica, onda činjenični opis ne sadrži bitna obilježja krivičnog djela Krivotvorenje isprave iz člana 373. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 008379 23 Kžk
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Ugrožavanje javnog prometa	Kada činjenični opis optužnice, pravno kvalificiran kao Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa iz člana 336. stav 2. u vezi sa krivičnim djelom Ugrožavanje javnog prometa iz člana 332. stav 1. KZ FBiH, ne sadrži navode o ugrožavanju javnog prometa (kojim se dovodi u opasnost život ljudi ili imovina većeg obima) kao posljedici tog (osnovnog) krivičnog djela, odnosno, navode o tom njegovom bitnom obilježju, onda opisano krivično djelo nije krivično djelo za koje se optuženi tereti optužnicom jer ne sadrži sva njegova bitna obilježja propisana zakonom.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 K 003162 24 Kžk
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	- Napad na sudiju i javnog tužioca	Kada je optuženi, radnjama opisanim u dispozitivu optužnice i izreci presude spriječio postupajućeg sudiju u parničnom postupku da obavi službenu radnju uviđaja na licu mjesta sa odgovarajućim vještačenjem, onda za pravnu kvalifikaciju njegovih radnji kao krivičnog djela napad na sudiju i javnog tužioca iz člana 339. stav 2. Krivičnog zakonika Republike Srpske nije od uticaja činjenica da li su za obavljanje te službene radnje bile ispunjene sve pretpostavke propisane odredbama Zakona o parničnom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 030116 22 Kž

➤ **Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opće odredbe			

Branitelj	Pravo na branitelja Broj branitelja Obavezna odbrana	Činjenica da se optuženi tereti za krivično djelo koje je po svojoj prirodi složeno, ne implicira imperativnu obavezu uvažavanja zahtjeva za postavljenje dodatnog branioca, već se procjeni takvog zahtjeva treba pristupiti svestrano, akcentirajući kriminalnu količinu koja se optuženom stavlja na teret.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 027417 19 Krž 2
Branilac	Pravo na branioca	Punomoć kojom optuženi ovlašćuje branioca da, radi zaštite njegovih interesa i na zakonu zasnovanih prava, preduzme sve pravne radnje i upotrijebi sva u zakonu predviđena sredstva do okončanja postupka, u sebi sadrži i ovlaštenje za navedenog branioca da može podnijeti i Zahtjev za zaštitu zakonitosti kao vanredni pravni lijek.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 0 K 033054 23 Kvlz
Troškovi krivičnog postupka	Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca	Nije opravdana isplata nagrade advokatu za učešće u pregovorima o krivici optuženog koji nisu rezultirali sporazumom koji je prihvaćen od strane Suda.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 033757 19 Kž 2
Troškovi krivičnog postupka	Troškovi krivičnog postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca	U situacijama kada je lice oslobođeno od optužbe, Sud nije dužan isplatiti nagradu kompletnom timu odbrane . Isplata, u pogledu pristupa ročištima, vrši se na način da Sud nagradu određuje spram jednog branioca, ne ulazeći u njihov odnos rasporeda zadataka odbrane, niti činjenice koji će i kada pristupiti na ročište, te da li će ocijeniti da je korist odbrane da prisustvo ostvaruju oba.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 012247 24 Krž 2

Vještačenje	Ko ne može biti vještak	Zasnivanjem presude na nalazu i mišljenju vještaka koji je prije sačinjavanja nalaza i mišljenja bio ljekar optuženog a koji nije oslobođen dužnosti čuvanja profesionalne tajne, postupljeno je suprotno odredbi člana 112. stav 1. ZKP FBiH te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 014501 23 Kž
Tok postupka			
Postupak optuživanja	Sadržaj optužnice	Imajući u vidu da se obilježja bića svakog kaznenog djela sastoje od njegovih objektivnih i subjektivnih obilježja, onda je sasvim izvjesno da činjenični opis naveden u optužnici nužno mora sadržati, kako objektivna obilježja (radnju počinjenja, uzročno posljedičnu svezu i nastupjelu posljedicu), tako i subjektivno obilježje tog kaznenog djela (umišljaj ili nehat).	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 151358 23 Kž
Glavni pretres	Pravo suda da ne dozvoli pitanje ili dokaz	Diskreciono ovlaštenje suda je da odbije izvođenje ponuđenog dokaza kada ocjeni da je nepotreban i zaključi da činjenice koje stranke ili branilac žele da dokažu nemaju značaja za predmet, pa kada je prvostepeni sud u razlozima presude obrazložio zbog čega je odbio prijedlog odbrane da se sasluša kao svjedok punomoćnik oštećene, onda se odbijanje ovog dokaznog prijedloga odbrane ne može podvesti pod povredu prava na odbranu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 319937 22 Kvlz
Vrste presuda	Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije krivično djelo	Oslobađajuća presuda donesena po osnovu iz člana 298. tačka a) ZKP RS (koji se manifestuje u tome da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo) ne može biti predmet pobijanja žalbom zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer se u razlozima te presude sud ne bavi ocjenom dokaza s aspekta postojanja činjenica od odlučnog značaja za postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženog, nego isključivo preciziranjem na jasan i nedvosmislen način onih elemenata bića krivičnog djela za koje smatra da nisu sadržani u činjeničnom opisu dispozitiva optužnice.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 030116 22 Kž
Vrste presuda	Presuda kojom se optuženi oglašava krivim	Pravni opis nije obavezan dio presude kojom se optuženi oglašava krivim.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 K 133594 24 Kž

Ostale odredbe	Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog odnosno optuženog	Kada se na glavnom pretresu ukaže izvjesnim da je protupravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti, a tužilac ne postupi po zakonskoj obavezi i izmjeni optužni akt, sud neće pogriješiti da u tom slučaju donese oslobađujuću presudu po osnovu tačke b) člana 284 ZKP BiH.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 046384 24 Kž 4
Vrste presuda	Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost optuženog		
Presuda	Izricanje i objavljivanje presude	Kada sud u pismeno izrađenoj presudi navede činjenice i okolnosti koje ne odgovaraju presudi koja je objavljena (izvorniku izreke presude unijete u zapisnik o glavnom pretresu), onda je pri donošenju presude prekršio odredbu člana 305. stav 1. ZKP FBiH i učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačke k) ZKP FBiH jer je izreka presude nerazumljiva.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 016999 23 Kž
Presuda	Dokazi na kojima se zasniva presuda	Zasnivajući presudu na iskazu optuženog (tada osumnjičenog) iz istrage, koji nije izveden na glavnom pretresu, sud je postupio suprotno odredbi člana 296. stav 1. ZKP FBiH, što je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno presuđenje jer se radi o dokazu koji se odnosi na odlučne činjenice, pa je na taj način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH u vezi člana 296. stav 1. istog zakona.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 041630 24 Kž 12
Osnovna načela	Zakonitost dokaza	Kada je vještak građevinske struke sam pribavljao dokaze za potrebe vještačenja protivno odredbama člana 113. stav 2. i 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i na tim dokazima zasnivao svoj nalaz i mišljenje, preduzimajući radnje koje su tim odredbama povjerene organima krivičnog gonjenja, suštinski su povrijeđene navedene odredbe procesnog zakona, pa zasnivanjem presude na tom nalazu i mišljenju koji je pribavljen bitnim povredama odredaba Zakona o krivičnom postupku Federacije	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 013511 23 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – presuda se		

	zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda	Bosne i Hercegovine u smislu člana 11. stav 2. tog zakona, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.	
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda	Zasnivanjem presude na nalazu i mišljenju vještaka koji je prije sačinjavanja nalaza i mišljenja bio ljekar optuženog a koji nije oslobođen dužnosti čuvanja profesionalne tajne, postupljeno je suprotno odredbi člana 112. stav 1. ZKP FBiH te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 014501 23 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda	Kada je osumnjičeni prilikom ispitivanja pred tužiocem u prisustvu branioca, izjavio da ostaje kod ranije datog iskaza datog u policiji (bez prisustva branioca), a pri tome ne iznoseći usmeno sadržaj tog iskaza, onda se taj iskaz ne može smatrati sastavnim dijelom zapisnika o ispitivanju osumnjičenog pred tužiocem, pa slijedom toga se njegov iskaz dat na zapisnik o ispitivanju pred policijom (bez prisustva branioca) ne može pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu, jer se radi o dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda (nezakonit dokaz).	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 024819 21 Kž 4
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može	Kada je maloljetnu oštećene i maloljetne svjedoke u istrazi saslušao psiholog, a ne tužilac ili ovlašćeno službeno lice uz pomoć psihologa, takvi zapisnici o njihovom saslušanju su nezakoniti dokazi na kojima se ne može zasnovati presuda, pa s obzirom da je prvostepeni sud na takvim zapisnicima zasnovao pobijanu presudu, na taj način je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u zasnivanju presude na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 024819 21 Kž 4

	zasnivati presuda		
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Kako u izreci rješenja kojim se određuju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi u smislu odredbe člana 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom Federacije Bosne i Hercegovine, nije uopće navedena visina imovinske koristi koja se osigurava privremenom mjerom, niti je u skladu sa odredbama člana 4. tačka d) i člana 16. stav 2. navedenog zakona označen protivnik osiguranja prema kojem se određuju privremene mjere osiguranja (osumnjičena, optužena ili povezana osoba), nego je naveden predmet mjera osiguranja (udio osnivačkog kapitala povezanih osoba), izreka rješenja je nerazumljiva i na taj način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 042084 24 Kž 15
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Izreka pismeno izrađenog rješenja o kažnjavanju branitelja je nerazumljiva te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kada u pogledu radnji zbog kojih se branitelj kažnjava postoji nesaglasnost između izreke pismeno izrađenog rješenja i rješenja objavljenog na glavnom pretresu koje je uneseno na zapisnik o glavnom pretresu i koje predstavlja njegov izvornik.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 034430 24 Kž 5
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili	Kada prvostepeni sud nije dao razloge konkretno koji dokazi i šta iz tih dokaza upućuje na postojanje osnovane sumnje da su osumnjičeni učinili krivična djela za koja se protiv njih vodi istraga, rješenje o produženju pritvora ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama što ima za posljedicu učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 046003 24 Kž

	razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama		
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Kada sud presudom optužene oglasi krivim da su počinili krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3., u vezi sa stavom 1., sve u vezi sa članom 31. KZ FBiH, a prilikom iznošenja svog stava da su optuženi počinili predmetno krivično djelo propusti određeno navesti kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, pa prema tome i prigovora odbrane koji se odnosi na kršenje blanketne odredbe, onda je pri donošenju presude prekršio odredbu člana 305. stav 7. ZKP FBiH i počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH jer presuda nema razloga o odlučnim činjenicama.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 016999 23 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Kada se obrazloženje drugostepene presude o pogledu žalbenih prigovora odbrane svodi na zaključak da je neosnovan žalbeni prigovor o počinjenim bitnim povredama odredaba krivičnog postupka na koje žalba ukazuje, a da se pri tome žalbeni sud uopšte na izjašnjava na argumente žalbe na kojima su zasnovani ovi prigovori, na taj način je u žalbenom postupku počinjena povreda prava na odbranu, jer ovako koncipirano obrazloženje ne zadovoljava standarde koji se zahtjevaju za odluke suda više instance donesene u postupku po žalbi na prvostepenu presudu, a koji predstavljaju garanciju da sud žalbu nije odbio prije nego što je prethodno razmotrio sve relevantne žalbene prigovore.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 0 K 033054 23 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno	Kada iz obrazloženja drugostepene presude nesumnjivo proizlazi da je drugostepeni sud prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, onda nema	Vrhovni sud Republike Srpske

	pravo na odbranu	mjesta tvrdnji o učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku, jer suštinski zahtjev, kada se radi o odluci višeg suda donesenoj u postupku po žalbi, je da viši sud ukaže na to da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio.	71 0 K 291983 24 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Pod povredu prava na odbranu kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, propisanu odredbama člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, ne mogu se podvesti one povrede postupka koje su izdvojene u posebne, druge oblike bitnih povreda odredaba krivičnog postupka predviđene u citiranoj zakonskoj odredbi, uključujući i povredu propisanu pod tačkom z) te odredbe (koja se manifestuje u zasnivanju presude na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda), te tačkom k) iste zakonske odredbe (koja se ogleda u nerazumljivosti izreke presude, protivrječnosti izreke samoj sebi i razlozima presude kao i u nedostatku razloga o odlučnim činjenicama).	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 K 071801 24 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Nije počinjena povreda prava na odbranu u žalbenom postupku, kada je drugostepeni sud u obrazloženju svoje presude prethodno interpretirao sadržaj žalbenog prigovora, a potom prigovor ocijenio kao neosnovan, saglašavajući se sa razlozima prvostepene presude zbog kojih je odbijen prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka, koje razloge je inkorporirao u detaljno obrazloženje svoje presude, te pri tome dao i dodatne argumente u prilog pravilnosti odluke prvostepenog suda o odbijanju prijedloga odbrane za saslušanje navedenog svjedoka.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 291983 24 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Drugostepeni sud je prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, pa se na prigovorima Zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kojima se dovodi u pitanje validnost datog obrazloženja drugostepene presude za razloge odbijanja žalbenih prigovora odbrane na činjeničnu osnovu prvostepene presude, ne može zasnivati tvrdnja da je pobijanom drugostepenom presudom povrijeđeno pravo osuđene na odbranu u žalbenom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 303340 23 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Sud može odbiti izvođenje dokaza na glavnom pretresu samo ako zaključi da okolnosti koje stranka ili branilac želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, pa kada se za odbijanje dokaznog prijedloga odbrane sud pozvao na okolnosti	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 024819 21 Kž 4

		koje nisu osnov za odbijanje izvođenja dokaza (ne mogu se podvesti pod navedene zakonske razloge), onda je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka u vidu povrede prava na odbranu.	
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Prvostepeni sud je u razlozima presude obrazložio zbog čega je odbijen prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka, pa se slijedom toga prigovor kojim osporava validnost datih razloga u obrazloženju prvostepene presude za neprihvatanje dokaznog prijedloga odbrane ne može podvesti pod povredu prava na odbranu kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, jer je od presudnog značaja, posmatrano s aspekta prava na odbranu, to da li je sud obrazložio iz kojih razloga nije prihvatio taj dokazni prijedlog.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O K 291983 24 Kvlz
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili je optuženom, branitelju ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku	Kada je sud osumnjičenom, nakon njegovog izjašnjenja prilikom prvog ispitivanja, obezbjedio sudskog prevodioca na jezik koji razumije, pa se tim jezikom on služio i kasnije prilikom ispitivanja kod tužioca i pred sudom prilikom izjašnjenja o prijedlogu za određivanje pritvora, na taj način mu je osigurano pravo iz člana 8. stav 2. ZKP RS da se u krivičnom postupku služi maternjim jezikom ili jezikom koji razumije, pa slijedom toga nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka v) ZKP RS kada sud nije udovoljio njegovom zahtjevu da mu se na kasnijem ročištu za izjašnjenje o prijedlogu za produženje pritvora obezbjedi prevodilac za maternji jezik.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 O K 036446 24 Kž 2

	prati tok glavnog pretresa		
Žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu	Prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji o prestrogosti izrečene novčane kazne, kao alternativno propisane kazne za predmetno krivično djelo, ne može podvesti pod povredu Krivičnog zakonika iz odredbe člana 312. d) ZKP RS, jer kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, ova povreda postoji samo ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 K 071801 24 Kvlz
Žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu	Za izricanje mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, od odlučujućeg značaja je činjenica da li je izvršenjem krivičnog djela imovinska korist pribavljena (za sebe ili drugoga), pri čemu je irelevantno u koju grupu krivičnih djela spada predmetno djelo čije izvršenje je rezultiralo pribavljanjem imovinske koristi.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 K 071801 24 Kvlz

Žalbeni osnovi	Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka	Kada je sud produžio pritvor osumnjičenom za najduže moguće trajanje pritvora na osnovu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, a da tužitelj u prijedlogu nije uopće naveo za koje vrijeme predlaže produženje pritvora, prvostepeni sud je povrijedio odredbu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, kojom je propisano da se pritvor odlukom vijeća (član 25. stav 6.), po obrazloženom prijedlogu tužitelja, može produžiti za najviše dva mjeseca, što je bilo od utjecaja na donošenje zakonitog rješenja o produženju pritvora, pa je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 149. stav 2. ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 024871 24 Kž
Ponavljanje postupka	Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	Nije moguće nepravo ponavljanje krivičnog postupka kada su u pitanju pravosnažne presude donesene u postupku priznanja i izvršenja stranih sudskih odluka.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 025897 24 Kž 2
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Zakon ne predviđa mogućnost pobijanja pravosnažne presude zahtjevom za zaštitu zakonitosti, kao vanrednim pravim lijekom, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa slijedom toga povreda Krivičnog zakonika, kao zakonski razlog za ovaj pravni lijek, se ne može graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 319937 22 Kvlz
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka			
Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Kada je sud produžio pritvor osumnjičenom za najduže moguće trajanje pritvora na osnovu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, a da tužitelj u prijedlogu nije uopće naveo za koje vrijeme predlaže produženje pritvora, prvostepeni sud je povrijedio odredbu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, kojom je propisano da se pritvor odlukom vijeća (član 25. stav 6.), po obrazloženom prijedlogu tužitelja, može produžiti za najviše dva mjeseca, što je bilo od utjecaja na donošenje zakonitog rješenja o produženju pritvora, pa je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 149. stav 2. ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 024871 24 Kž
Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Kada prvostepeni sud nije dao razloge konkretno koji dokazi i šta iz tih dokaza upućuje na postojanje osnovane sumnje da su osumnjičeni učinili krivična djela za koja se protiv njih vodi istraga, rješenje o produženju pritvora ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama što ima za posljedicu učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 046003 24 Kž

Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Kada pritvor osumnjičenom egzistira na osnovanoj sumnji da je počinio krivična djela za koja je, s obzirom na propisanu kaznu isključena mogućnost produženja pritvora u istrazi preko tri mjeseca, onda se prijedlog tužioca za produženje pritvora preko tri mjeseca ne može zasnivati na izmjenjenoj pravnoj kvalifikaciji na teža krivična djela, koja prema propisnoj kazni otvaraju mogućnost produženja pritvora i preko tri mjeseca, ako takva pravna kvalifikacija, ne proizlazi iz novih činjenica i dokaza u odnosu na činjeničnu osnovu prethodnog rješenja o produženju pritvora.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 K 009891 24 Kž 2
Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Kada je pravosnažnim rješenjem utvrđena osnovana sumnja kao opšti uslov za produženje pritvora za krivična djela blaže pravne kvalifikacije u odnosu na pravnu kvalifikaciju djela na kojima se zasniva prijedlog tužioca za produženje pritvora, činjenica da to rješenje tužilac nije pobijao žalbom implicira njegovo saglašavanje sa pravnom kvalifikacijom krivičnih djela u tom rješenju.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 K 009891 24 Kž 2
Pritvor	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	Kada je sud izvršio kontrolu opravdanosti pritvora prije isteka roka od dva mjeseca od dana posljednje odluke o pritvoru nakon potvrđivanja optužnice, nije počinjena bitna povreda odredaba člana 311. stav 2. ZKP RS, jer je sud ovlašten izvršiti kontrolu i prije isteka ovog roka ako ocijeni da je to potrebno u interesu zaštite prava optuženog.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 K 006426 24 Kž 5
POSEBNI POSTUPCI			
Postupak protiv pravnih osoba	Presuda pravnoj osobi	Članom 128. KZ FBiH, je propisano da za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovara pravna osoba, između ostalog, kada smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravne osobe (tačka a), pa kada optužnica ne sadrži naznaku da smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih organa pravne osobe, nego sadrži navode da odgovornost pravne osobe proizilazi iz naloga N.A. kao rukovodećeg organa pravne osobe, niti sadrži navode da je N.A. postupao u ime, za račun ili u korist pravne osobe, to ima za posledicu da optužni akt ne sadrži činjenice i okolnosti koje predstavljaju materijalni osnov odgovornosti pravne osobe, usljed čega je optužena pravna osoba oslobođena od optužbe na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 016546 23 Kžk

ZAKON ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM	O	Uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja	Kako u izreci rješenja kojim se određuju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi u smislu odredbe člana 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom Federacije Bosne i Hercegovine, nije uopće navedena visina imovinske koristi koja se osigurava privremenom mjerom, niti je u skladu sa odredbama člana 4. tačka d) i člana 16. stav 2. navedenog zakona označen protivnik osiguranja prema kojem se određuju privremene mjere osiguranja (osumnjičena, optužena ili povezana osoba), nego je naveden predmet mjera osiguranja (udio osnivačkog kapitala povezanih osoba), izreka rješenja je nerazumljiva i na taj način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 042084 24 Kž 15
--	---	---	--	---

➤ **Prekršajno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Prekršajno materijalno			
Prekršajno materijalno pravo	Zakon o javnom redu i miru Bd BiH	Sloboda izražavanja nije apsolutna i može biti ograničena zbog okolnosti i pod uslovima navedenim u članu 10. stav (2) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, pod kojim uslovima se javna vlast može miješati u uživanje slobode izražavanja. Stoga je odlučna uloga i zadatak sudova da u svakom pojedinačnom slučaju jasno utvrde granicu između opravdanih i potrebnih, te neopravdanih i nepotrebnih ograničenja.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Pr 159936 24 Pžp
Prekršajno materijalno pravo	Zakon o javnom redu i miru Bd BiH	Kada je okrivljeni na svom Facebook profilu iznio više lažnih vijesti i glasina, te je na taj način izazvao uznemirenost građana, ostvario je obilježje prekršaja iz člana 10. Zakona o javnom redu i miru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Iznošenje ili prenošenje lažnih vijesti, glasina ili tvrdnji).	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Pr 159936 24 Pžp

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno			
Građevinska odobrenja/Prostorno planiranje/uređenje i građenje	Revizija dodjele zemljišta	Pravilno je u postupku revizije dodijeljenog zemljišta utvrđeno da su predmet dodjele bile k.č broj 3725/2 (n.p.) u pov. 119 m2 i k.č. 836 (n.p.) u pov. 180 m2 i da će se naknada za predmetno zemljište utvrditi po pravnosnažnosti rješenja SO D. broj 01-470-27/21 od 29.4.2021. godine u posebnom postupku u skladu sa čl. 53-73 Zakona o eksproprijaciji, a da predmet dodjele nije bila k.č. 830/3 (n.p.) u pov. 101 m2 jer je ista ostala upisana na tužioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006464 22 Uvp
Eksproprijacija	Pravo na naknadu za eksproprijisanu nekretninu	Kada zakonodavac nije propisao da li državi Bosni i Hercegovini pripada pravo na naknadu za eksproprijisane nekretnine iz njenog vlasništva, to u tom pogledu postoji zakonska praznina. U takvoj situaciji nadležni organi i prvostepeni sud su pozvani da tumačenjem relevantne zakonske odredbe zaključie da ako se ne plaća naknada za eksproprijisane nekretnine u vlasništvu Federacije BiH, kantona, grada, općine, javnih preduzeća ili javnih ustanova, da je i Bosna i Hercegovina (u nedostatku propisa) izuzeta od prava na naknadu.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 017087 23 Uvp
Registracija poreznih obveznika	Jedinstveni registar poreznih obveznika	Svako lice čiji oporezivi promet dobrima ili uslugama prelazi ili je vjerovatno da će preći prag utvrđen Zakonom o PDV-u dužno je registrovati se kao porezni obveznik u suprotnom će ga po službenoj dužnosti registrovati Uprava za indirektno oporezivanje BIH u skladu sa članom 31. stv.1 Pravilnika o registraciji i upisu u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 042782 24 Uvp
Ponuda	Grupa kandidata i ponuđača	Kada se u postupku javne nabavke, kao ponuđač javlja grupa ponuđača, oni tokom cijelog postupka postupaju zajednički, što znači da svako pojedinačno postupanje bilo kojeg člana te grupe ponuđača nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i Sud će takve pojedinačne radnje odbaciti obzirom je stranka u tom postupku upravo ta grupa ponuđača a ne pojedinačni član grupe.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 047025 24 Uvp
Kvalifikacija kandidata i ponuđača	Opći uslovi za tehničku i profesionalnu sposobnost	Izveštaji koji se traže u tenderskoj dokumentaciji a koji predstavljaju dokumentaciju u skladu sa propisanim uslovima iz tenderske dokumentacije, moraju biti akreditovani od nadležne ustanove za standarde tražene tom tenderskom dokumentacijom.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 042023 23 Uvp

Tenderska dokumentacija	Tehnička specifikacija		
Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Prava i zabrane Zlupotreba javnih sredstava	Politička stranka koja na društvenu mrežu postavi objavu, bez obzira što ne spominje političke kandidate, predstavlja preuranjenu izbornu kampanju iz razloga što je iz sadržaja objave utvrđeno da se vrši promovisanje političke stranke sa ciljem uticaja na birače. Preuranjena kampanja je svaki oblik radnji iz kampanje koji poduzimaju politički subjekti u period od raspisivanja izbora pa do perioda zvaničnog početka izborne kampanje. Izborna kampanja počinje 30 dana prije početka dana održavanja izbora i završava se nastupanjem početka perioda od 24 časa prije otvaranja biračkih mjesta.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 048665 24 Iž
Zaštita izbornog prava Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Žalbe Prava i zabrane	Činjenica da objavljeni video na društvenoj mreži prema svom sadržaju ne promoviše političku stranku nije isključivi razlog da se obustavi postupak utvrđivanja odgovornosti političkog subjekta za preuranjenu kampanju, nego je potrebno cijeniti i da je na društvenoj mreži jasno istaknut logo političke stranke te da profila nesumnjivo nosi naziv političke stranke.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 049231 24 Iž
Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje Preuranjena izborna kampanja PREURANJENA IZBORNA KAMPANJA-	Činjenica da je fizičko lice, predsjednik političke stranke, samo ukazuje na to da se isti ima smatrati predstavnikom kao i pristalicom te političke stranke. Stoga, svako javno istupanje tog lica na društvenim mrežama iz kojeg se nedvosmisleno može vidjeti cilj upoznavanja javnosti i birača sa programom te političke stranke i tog kandidata a koje je objavljeno u vremenu kada nije dozvoljeno, smatra se preuranjenom izbornom kampanjom i isti se ima kazniti zbog kršenja pravila ponašanja u izbornom periodu.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 048730 24 Iž

	Pristalica političke stranke		
ZAKON O AZILU BIH	Ograničenje kretanja tražiteljima međunarodne zaštite	Mjera ograničenja kretanja maloljetnom tražiocu azila izvan Imigracionog centra izriče samo ukoliko se blaže mjere ne mogu primjeniti, a kako se radi o posebnoj ranjivom kategoriji lica, pri izricanju mjere nužno je voditi računa da ograničenje traje što kraće i da se provodi u adekvatnim uslovima za maloljetnike.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 048750 24 Uvp
UPRAVNI SPOR			
Upravni spor	Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajemčenih ustavom	Ne postoji mogućnost prekida postupka povodom zahtjeva za zaštitu ustavnih prava povrijeđenih konačnim aktom organa, i zahtjeva za zaštitu sloboda i prava zajemčenih Ustavom, a povrijeđenih radnjama službenih lica, zbog specifičnosti tog postupka, koji podrazumijeva hitno postupanje i podnošenje zahtjeva samo dok radnja traje.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 035427 24 Uvp
Postupak po izbornim žalbama Ovjera i kandidovanje za izbore Zaštita izbornog prava	Podnosioci žalbe Ovjera prijave Prijava za ovjeru	Nezavisni kandidati u skladu sa Izbornim zakonom BiH imaju rok od 15 dana za prikupljanje i dostavljanje dokumentacije CIK-u BiH i taj rok je po svojoj prirodi prekluzivan, što znači da produženje istog nije moguće a nemaju ni mogućnost za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje iz razloga što takva mogućnost nije ni predviđena Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 IŽ 048274 24 IŽ
Postupak	Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta	Učesnik u postupku javne nabavke koji pretrpi štetu, osnov za odgodu izvršenja konačnog upravnog akta ne može pronaći u odredbama ZUS-a, budući da se u postupku javnih nabavki prioritarno primjenjuju odredbe Zakona o javnim nabavkama kao lex specialis , a u konkretnom slučaju to pitanje je riješeno odredbom čl. 114. stav.4 navedenog zakona.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 046788 24 Uvp

<p>Stranke u upravnom sporu</p> <p>Upravni spor</p>	<p>Tužilac</p> <p>Pravo pokretanja upravnog spora</p>	<p>Odbaciće se kao nedopušena tužba podnesena od strane prvostepenog organa iz upravnog postupka kojom se pobija odluka drugostepenog organa donesena u žalbenom postupku, jer je izjavljena od lica koje nije aktivno legitimisano za pokretanje upravnog spora budući da se u upravnom sporu neće odlučivati o pravima i obavezama podnosioca tužbe.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine</p> <p>S1 3 U 047401 24 Uvp</p>
---	---	--	--